

Het eerste deel van het interview is opgenomen aan boord van de Volendam. Het gesprek gaat over IJmuiden, de Kennemerlaan, de familie Prins en Jack zijn eigen geschiedenis. Jack gooit er zo nu en dan wat Engels doorheen, dat gaat vanzelf en vindt hij soms makkelijker. Sommige vragen zijn een beetje samengevoegd en gerubriceerd om er een lopend verhaal zonder herhalingen van te maken. In cursief, tussen [*vierkante haken*] staat soms een kleine aanvulling.

VROEGSTE HERINNERINGEN

E: Wanneer ben je geboren, Jack?

Jack : Dat is een moeilijke vraag: 1 december 1929.

E: In IJmuiden?

J: Ja, in de Oranjestraat, *across from Augusta, actually*, die huizen zijn er natuurlijk niet meer, die zijn allemaal afgebroken, gedurende de oorlog.

E: Kun je je nog veel van het huis herinneren?

J: Nee, daarvan kan ik me niks herinneren. Daarna zijn we naar de Houtmanstraat gegaan. Tegenover de watertoren, en die huizen zijn ook afgebroken in de oorlog. Daar kan ik me nog wel iets van herinneren: dat ik voor het raam stond en dat mijn vader dan thuiskwam van een grote reis. Kijken natuurlijk, joh. Dat was leuk. En dan... het is zo vreemd dat je je sommige dingen herinnert van vroeger... en *it doesn't make any sense, you know, I mean*. Waarom herinner ik me dat mijn moeder kousen stond te wassen in een teiltje, *in the sink* hè. Waarom herinner ik me dat nou, maar ik kan het me nog zo goed herinneren...dat beeld...

E: Hoe oud was je toen?

J: Nou, ik ging nog niet naar school, dus in elk geval vier of vijf jaar. Daarna verhuisden we naar de Fazantenlaan. Weet je waar dat is in IJmuiden? Dat ligt eigenlijk vlakbij het spoor. Daar bij het spoor woonden we. Er is een foto van mij, mijn vader en mijn grootvader Sohl. En toen ik laatst weer terug was in IJmuiden, heb ik daar alleen gestaan op de hoek, en heb ik ook een foto gemaakt. Dat was wel leuk eigenlijk, vind ik. Het was wel een leuk huis, en ja... daar zijn toen mijn vader en moeder uit elkaar gegaan.

E: Ik wil nog even terug naar je vader. Die was op zee. Kun je je dat herinneren, dat je vader vertrok, dat je hem ging uitzwaaien en dat hij weer aankwam?

J: Natuurlijk herinner ik het me meer dat hij terugkwam, dan had hij altijd een cadeautje bij zich. Eigenlijk meer van toen ik bij oma thuis was. Hij heeft een elektrische trein voor me meegenomen toen hij van Hamburg kwam. Dat was af en toe... Hij voer meestal op Zuid-Amerika. Een reis van twee maanden. Drie dagen thuis, en dan vertrok hij weer. Hamburg-Bremen-Hamburg, dat was dan meer een vakantiereisje voor hem, hè. Twee weken of zo. Ik geloof dat Hans die trein nu heeft, Hans van tante Greet. Want ik heb hem toen ik wegging bij oma laten staan; hij stond in oma's huis en ik heb hem natuurlijk niet meegenomen. Dat herinner ik me, dat was wel leuk. Ja, ik herinner me dat daar, in dat huis, mijn vader en moeder zijn gescheiden. En dat is eigenlijk de eerste keer dat ik me grootvader herinner. Ik weet niet, ik moet toch daarvoor meer bij oma en opa thuis geweest zijn...

E: Opa Prins bedoel je.

J: Ja, toen ze gescheiden waren, ben ik terug naar mijn opa gegaan hè . Dat was eigenlijk de eerste keer dat ik me herinner dat ik op de Kennemerlaan 7 ben geweest. Door de voordeur. De enige keer dat ik door de voordeur ging.

E: De enige keer dat je door de voordeur bent gekomen?

J: Daarna altijd achterom. Maar het schijnt allemaal indruk op me gemaakt te hebben, die scheiding. Mijn vader zat aan de tafel en mijn moeder was bezig op de grond iets te doen. En mijn vader, die hilde joh en die vroeg maar of ze het niet nog een keer wou proberen. Maar ze had al een ander. En toen later zat hij daar, toen opa Prins bij ons was gekomen. Een stapel borden stond op tafel. Opa rookte natuurlijk een sigaar en de as ging zo op de borden! Ja, zulke dingen, ... ik weet niet waarom ik me dat herinner. Dat schijnt een indruk om me gemaakt te hebben.

(...)

KENNEMERLAAN, OPA EN OMA, FAMILIE PRINS

E: Jack, toen je bij opa en oma Prins op de Kennemerlaan door de voordeur kwam ... Hoe oud was je toen?

J: Zes jaar. Ik weet nog dat tante Lena daar stond. 'Ach,' zegt ze, 'daar is-ie'. Tante Lena was, *you know*, ik weet niet hoe ik dat een beetje goed kan zeggen... ze was niet zo scherp als de anderen. Maar ze was wel de zachtste, zou ik zeggen van het hele stel hoor! Tante Nel, nou en tante Greet...

E: Want wie waren toen allemaal nog thuis op de Kennemerlaan?

J: Nou, opa en oma, oom Klaar, oom Cor, oom Anton en dan had je oom Jack, je vader, tante Nel, tante Lena. Als er weleens iemand aan de deur kwam en vroeg of er iemand thuis was dan, dan moest ik even kijken ... je wist natuurlijk nooit of iedereen er was of niet. En dan, dat weten jullie natuurlijk ook wel van Jack en mij: dat was grote Jack en ik was kleine Jack. En voor Margriet ben ik nog steeds kleine Jack.

E: En opa, wat was dat voor iemand?

J: Toentertijd keek ik erg tegen hem op. Een flinke man, *you know*, met van die wenkbrauwen... hij keek altijd zo naar je van onder zijn wenkbrauwen... Ik moest meer van oma hebben hoor, moet ik je zeggen. Hij zat altijd op kantoor en daar ben ik ben natuurlijk meer geweest. Hij zat daar dan pijp te roken, met Verschoor. Hebben jullie daar weleens van gehoord. Van die boekhouder? Die was hartstikke doof, die Verschoor, jongen. En als je daar kwam, man... hard praten! Verschoor rookte sigaretten, hij liet dan zijn sigaret zo in de asbak [*opbranden?*] ... en dat stonk joh, goddomme. (...)

Zondagsmorgens werden alle schoenen gepoetst voor je naar de kerk ging. Dat waren er een hoop, joh. Ik was nog eens op een ochtend, ik was een jaar of acht... Ik had eerst altijd bretels om mijn broek op te houden en ik had toen ik voor het eerst een riem. Prachtig joh, en ik kwam om 7 uur 's ochtends naar beneden, met mijn riem, buik vooruit. Opa zat de krant te lezen, de Telegraaf, in de erker. Hij zegt: wat kom jij zo vroeg doen? Ik denk, verrek vent, zie je dan niet dat ik een riem om heb. Ja, van die herinneringen... Zijn jullie er wel geweest eigenlijk, in de Kennemerlaan?

E: Ik was heel klein, ik was een baby, en Aai was nog niet geboren.

A: Ik ben van 59, dus...

J: *So*, en dan de keuken, natuurlijk. Opa zat altijd in de ene hoek, en oom Cor naast hem, en oom Klaar, en oma daar, en als mijn vader thuis was zat hij daar, en daar werd niet van afgeweken, hè. Iedereen had een vaste plek met het warme eten hè. Met *breakfast* had je... een beetje vrije plaats.

E: Maar ik heb ook weleens gehoord dat jullie in twee ploegen aten, in twee groepen.

J: Vijf zaten er in de keuken en de rest zat in de kamer, om de tafel heen. Daar was tante Nel zo'n beetje het hoofd van. En als er dan nog iemand te veel was, dan werd er het kleine tafeltje bijgezet.

E: En wie kookte er? Deed oma dat?

J: Nou, het waren geen goeie *cooks*, dat kan ik je wel vertellen. Ze hadden een zoutvat en een peperpot, en *that was it, you know*. Maar mijn tweede moeder, die kon lekker koken hoor! En Dini ook.

E: Hoe ging het aan tafel, werd er veel gepraat? Was het gezellig?

J: Nou, je kent de Prinsen een beetje, dat was ... [*lacht*], je hoefde niet veel te vertellen. Wanneer er wel veel gepraat werd, dan was dat zondagsmiddags, na de voetbalwedstrijd. Dan kwam oom Anton, die voetbalde natuurlijk in het eerste, en die kwam dan thuis met tante Arendje. Ja, die hebben jullie natuurlijk ook niet gekend, denk ik. En dan werd de hele wedstrijd weer gespeeld hè. Dat was wel leuk. Maar ja, en dan ging het natuurlijk ook nog over de politiek en zo. Zondagsmiddags ja, en dan over de NSB en de oorlog en de Duitsers. Ja, ik weet wel, één keer, dat was niet zo leuk voor je vader... die zat er ook bij, en die was nog vrij jong hè, en die wou ook een duit in het zakje doen, en opa zegt tegen hem: en jij snotneus, jij houd je erbuiten... [*lacht*].

E: En praatte opa veel met je of...

J: No, hij las in de krant. Op dinsdagsavonds werd er naar de 'Bonte dinsdagavondtrein' geluisterd. Snip en Snap. Ik lag dan in bed, maar dan hoorde ik het wel, en dan ging ik op de trap zitten luisteren. En als er dan iemand kwam, werd ik weer weggestuurd.

E: En oma?

J: Oma Prins..., die... Opa Prins was meer een man van de wereld. Je kon merken dat hij uit het huis was geweest. Ik bedoel, hij was lid van de Raad van Scheepvaart geweest en ik geloof dat hij iets in de Oud Katholieke kerk was geweest. Dus je kon merken dat hij meer onder de mensen was geweest, hè. Mijn oma... ja, twaalf kinderen, je kunt wel nagaan in die tijd... die kwam niet zoveel weg. Ja, zondagsmiddags werd er gewandeld in het Herenbos. *That was as far as she got, you know.* Oma was veel meer Egmonds gebleven. Ook als je met haar praatte. Bijvoorbeeld, als er iemand eens brutaal was geweest, dan zei ze: dat is een asserante luizenbos. Ja, dat was iets Frans. Ik weet het niet. Dat zei ze altijd. En ja, ze was altijd een beetje wantrouwend hoor, moet ik zeggen. Ja, want als er iemand was en die lachte teveel, dan zei ze altijd: die kan je niet vertrouwen, die lacht teveel. [*lacht*]
En dan werden er natuurlijk altijd ramen gelapt en zo... en dan kwam ze met een schaal met custard en bramen en dan vroeg ze: nou jongens, willen jullie custard en braampjenat?
Op zondag ging natuurlijk iedereen naar de kerk, *except* oom Cor.

E: Die ging niet?

J: Nee, die zei: die poppenkast... , maar oom Anton, oom Jack, je vader, tante Nel, tante Lena, opa en oma en ik, allemaal over de brug naar de Oudkatholieke kerk.

J: Ik ben ook naar de lering geweest, daar in de kerk. Ik weet nog met Pasen, dan waren er palmtakken en dan haalde je een fles wijnwater. Nou, ja, en wat gebeurde daarmee? Die gingen in de kelder en werden vergeten tot het volgende jaar. [*lacht*]

Mijn vader, kwam dus om de twee maanden thuis, en dan had hij altijd een grote tros bananen bij zich. En een blik met cornetbief. Die bananen verdwenen ook in de kelder, hartstikke groen waren ze dan, en ja, ik zag ze nooit meer terug. Mijn vader voer nog tot in het begin van de oorlog en eind '39 is ie aan de wal gekomen. En toen sliepen wij daarboven samen en dat was natuurlijk een beroerde zoi... want kennen jullie het huis? Nee? De slaapkamer waar tante Nel en tante Lena sliepen, daar kon je alleen maar doorheen komen via een andere slaapkamer. En daar sliepen mijn vader en ik, of als mijn vader er niet was, was oom Jack en ik, in een tweepersoonsbed.

Dan ging ik eerst naar bed, en om elf uur kwam ook Jack die zei: Jack, uit bed, piesen! En dan ging ik naar de wc. En als ik naar bed ging, dan bleef het licht op de *hallway* aan. Ik was bang voor brand. Op weg naar school moest ik langs een groentezaak lopen, en die was uitgebrand. Op de hoek van de Kennemerlaan. En dat maakte me zo *scared*, maar oma liet altijd het licht aan in de *hallway*...

(...)